

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vetelin liikenne- turvallisuussuunnitelma

Suunnitelman sisältö

Liikenneturvallisuussuunnitelma on kunnan liikenneturvallisuustyötä ohjaava työkalu, jossa on kuvattu liikenneturvallisuuden keskeiset ongelmat, liikenneturvallisuustyötavoitteet sekä toimenpiteet tuleville vuosille. Vetelin ja Kaustisen kunnille laadittiin samanaikaisesti liikenneturvallisuussuunnitelmat yhteistyössä kuntien, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen, Liikenneturvan ja Pohjanmaan poliisilaitoksen kanssa. Vetelin kunnan edellinen liikenneturvallisuussuunnitelma on laadittu vuonna 1988.

Työn tavoitteena oli laatia Vetelin kunnalle toteutusmahdollisuuksiltaan realistinen ja sopivasti toimintaa ohjaava suunnitelma tieliikenneturvallisuuden parantamiseksi sekä käynnistää kunnan liikenneturvallisuusryhmän toiminta. Suunnittelutyössä tavoiteltiin keinojen ja painotusten löytämistä, joilla tieliikenneonnettomuuksissa kuolleiden ja loukkaantuneiden määrää kunnan alueella saataisiin vähennettyä sekä sen ohella parannettaisiin koettua liikenneturvallisuutta.

Tieliikenneturvallisuuden sekä liikenneturvallisuustyön nykytilaa Vetelissä kartoitettiin tieliikenneonnettomuusanalyysillä, liikenneympäristön ongelmakohtien tarkastelulla, esteettömyyskierroksella sekä asukkaille, koululaisille ja hallintokunnille suunnatuilla kyselyillä. Nykytilan tarkastelussa esiin nousseisiin ongelmiin suunniteltiin sekä liikenneympäristön parantamiseen että liikennekasvatukseen ja viestintään liittyviä toimenpiteitä ja ratkaisuja.

Tässä liikenneturvallisuussuunnitelman esitteessä on raportoitu yhteenveto Vetelin liikenneturvallisuussuunnitelman sisällöstä. Työn lopputuloksena laadittu liikenneympäristön parantamisen toimenpideohjelma ja liikennekasvatuksen ja viestinnän toimintasuunnitelma ovat erillisessä liiteaineistossa. Liikenneturvallisuussuunnitelman aineistoihin sisältyvät myös syksyllä 2020 julkaistu kalvosarja nykytila-analyysin tuloksista sekä visio, tavoitteet ja painopistealueet -kalvosarja. Työssä laaditut aineistot löytyvät sekä Vetelin kunnan että Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen internet-sivuilta.

Liikenneturvallisuuksustilanne

Tilastokeskuksen tieliikenneonnettomuustilaston mukaan Vetelissä tapahtui viiden vuoden ajanjaksoilla vuosina 2015–2019 keskimäärin 17,4 poliisin tietoon tullutta tieliikenneonnettomuutta vuodessa. Liikennekuolemia tapahtui vuosina 2015–2019 yhteensä kolme, keskimäärin 0,6 liikennekuolemaa vuodessa. Tieliikenteessä loukkaantui tällä ajanjaksoilla vuosittain keskimäärin 6,4 henkilöä. Vetelissä tieliikenteen henkilövahinkojen vuosittaisissa lukumäärissä ei ole havaittavissa nousevaa tai laskevaa kehityssuuntaa viimeisen 15 vuoden (2005–2019) aikana. Kunnan alueella tapahtuvista tieliikenneonnettomuuksista aiheutuu vuosittain laskennallisesti noin 2,3 milj. € kustannukset yhteiskunnalle.

Henkilöauton kuljettajien ja matkustajien yhteenlaskettu osuus tieliikenteessä kuolleista ja loukkaantuneista oli Vetelissä 74 %, joka on suurempi kuin Keski-Pohjanmaalla ja koko maassa keskimäärin. Poliisin tietoon tulleissa tieliikenneonnettomuuksis-

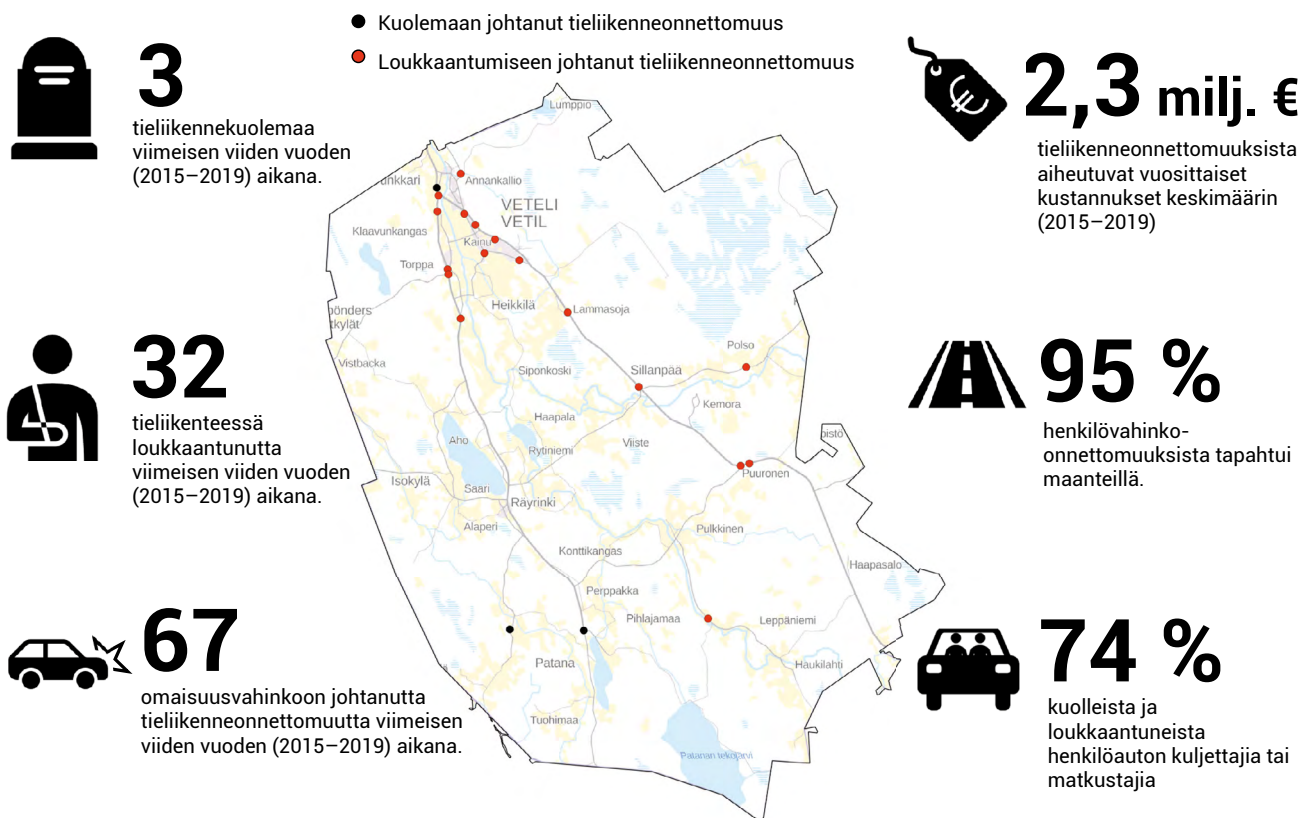
sa ei loukkaantunut yhtään jalankulkijaa, mopoilijaa tai moottoripyöräilijää. Pyöräilijöiden osuus henkilövahinko-onnettomuuksien uhreista oli Vetelissä koko maan keskiarvoa pienempi. Henkilövahinko-onnettomuuksien tapahtumapaikoista 95 % sijoittui maanteille. Onnettomuuskartan perusteella yksittäisiä merkittäviä onnettomuuskasauksia ei Vetelissä havaittu.

Kokemuksia ja mielipiteitä liikenneturvallisuuksilanteesta selvitettiin yhteisesti Vetelin ja Kaustisen kuntalaisille suunnatussa liikenneturvallisuuksikyselyssä. Vetelin asukkaista noin 17 % piti liikenneturvallisuuksien tilaa kunnassaan hyvänä tai melko hyvänä. Lähes yksi kolmasosa vastaajista kertoi joutuneensa viime vuosina onnettomuuteen tai vaaratilanteeseen liikkeessään Kaustisen ja Vetelin alueella. Tyypillisimpänä ja vakavimpana liikenne-

rikkomuksena vastaajat pitivät autoilijoiden ylinopeuksia. Yleisimmiksi syiksi rikkomuksiin nähtiin välinpitämättömyys ja ajattelemattomuus sekä kiire ja stressi.

Vetelin ja Kaustisen alueen koululaisille ja toisen asteen opiskelijoille suunnatulla kyselyn perusteella koulumatkat kuljetaan alueella yleisimmin joko polkupyörällä, linja-autolla tai autokyydillä. Kolmasosalla vastaajista koulumatkan pituus on yli viisi kilometriä. Valtaosa vastaajista (86 %) piti koulumatkaansa mielestään turvallisena. Suurimmat turvallisuuspuutteet koulumatkoilla liittyivät jalkakäytävien ja pyöriteiden puuttumiseen. Koululaisten ja opiskelijoiden turvavälineiden käytössä olisi parannettavaa, sillä vastaajista 47 % kertoi käyttävänsä pyöräilykypärää melko harvoin tai ei koskaan.

Henkilövahinko-onnettomuudet Vetelin kunnan alueella 2015–2019

Kuva: Henkilövahinko-onnettomuudet Vetelissä.

Visio, tavoitteet ja painopistealueet

Visio sekä liikenneturvallisuustyön toiminnalliset tavoitteet ja painopisteet asetettiin yhteisesti Kaustisen kunnan kanssa. Liikenneturvallisuusvision lähtökohtana on valtakunnallinen visio. Vision tueksi asetettiin kuntakohtaisia määrällisiä tavoitteita tieliikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden lukumääristä vuonna 2030. Määrälliset tavoitteet asetettiin valtakunnallisten tavoitteiden pohjalta suhteuttamalla koko maan tavoitteet kunnan väkilukuun.

Vetelin liikenneturvallisuusvisio ja tavoitteet

Kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti tieliikenteessä ja kaikki tienkäyttäjryhmät kokevat liikenneympäristön turvalliseksi.

Kunnan liikenneturvallisuustyötä ohjaamaan sovittiin toiminnalliset tavoitteet. Tavoitteiden saavuttamiseksi määritettiin myös tarkempia painopisteitä liikenneturvallisuustyöhön ja seurantamittareita.

Liikenneturvallisuustyön toiminnalliset tavoitteet

- Liikenneympäristön turvallisuus ja viihtyisyys lisääntyy.
- Kävelyn ja pyöräilyn turvallisuus parantuu ja suosio kasvaa.
- Koululaisten ja nuorten liikenneturvallisuus parantuu.
- Ikääntyneiden turvallinen liikkuminen lisääntyy.
- Liikenneturvallisuusryhmän toiminta aktivoituu ja vakiintuu kunnassa.

Kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti tieliikenteessä ja kaikki tienkäyttäjryhmät kokevat liikenneympäristön turvalliseksi.

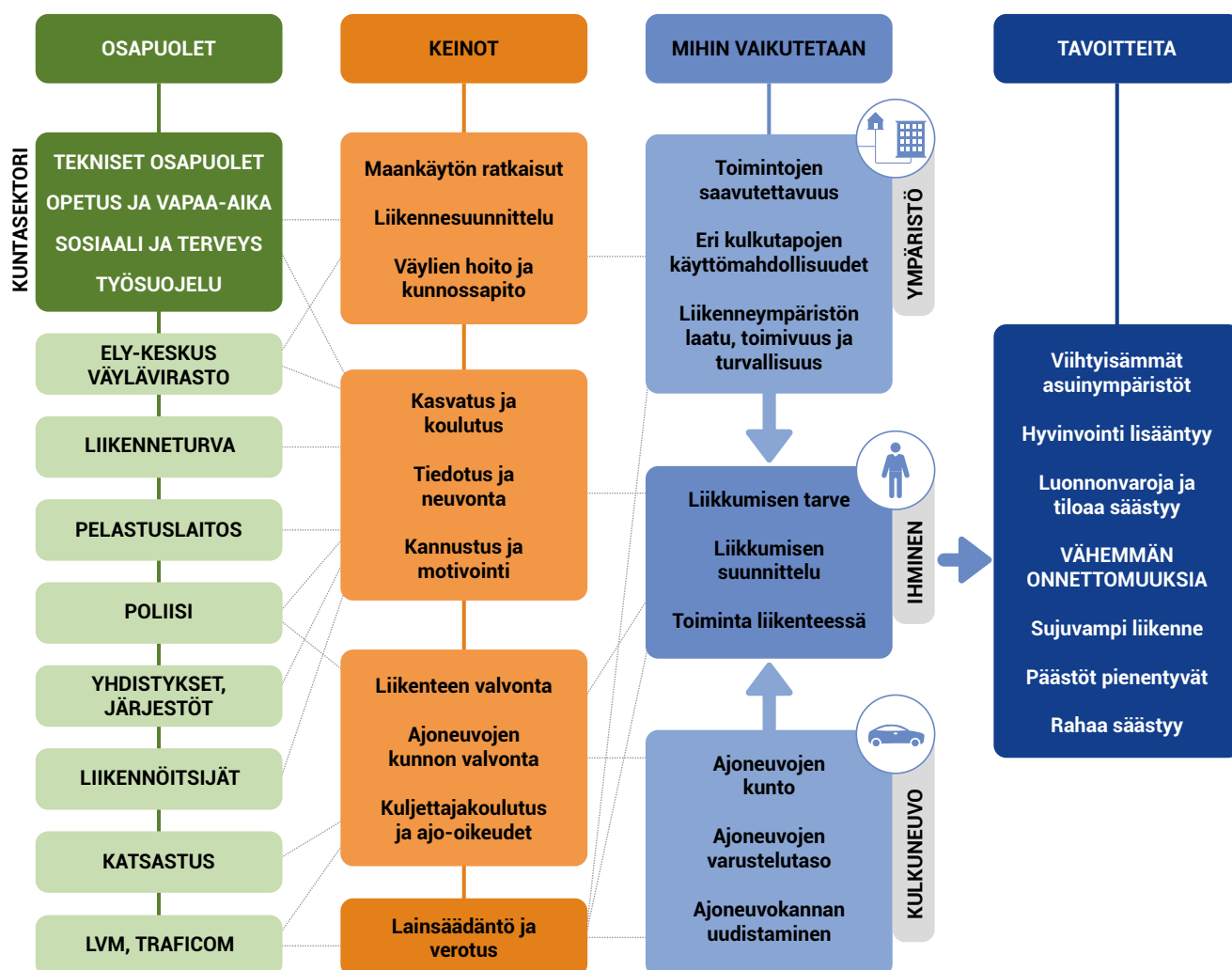
Liikenneturvallisuustyön organisointi

Liikenneturvallisuutta voidaan edistää vaikuttamalla liikkujiin, liikenneympäristöön sekä liikkumisvälineisiin. Liikenneturvallisuuden parantaminen edellyttää laajaa keinovalikoimaa ja siten monien eri tahojen yhteistyötä. Samanaikaisesti tarvitaan käyttäytymiseen, tietoihin ja taitoihin, maankäyttöön, liikenneympäristöön ja liikkumisvälineisiin kohdistuvia toimia sekä liikenteen valvontaa. Liikenneturvallisuuteen vaikuttaminen edellyttää suunnitelmallista ja pitkäjänteistä työtä.

Liikenneturvallisuussuunnitelman myötä Veteliin on perustettu poikkihallinnollinen liikenneturvallisuusryhmä, joka luo perustan kunnassa tehtävälle liikenneturvallisuustyölle. Liikenneturvallisuusryhmä käsittelee niin liikenneympäristöön, liikennekasvatukseen ja viestintään kuin valvontaan liittyviä asioita ja toimenpiteitä. Ryhmä kokoontuu kahdesti vuodessa ja se sisältää edustajia kunnan eri hallinnonaloilta; kuntayhtymästä, sidosryhmistä ja viranomaisista. Ryhmän kokoonpano on esitelty seuraavalla sivulla.

Liikenneturvallisuusryhmän toiminnan tavoitteet:

- jatkuvan liikenneturvallisuustyön ylläpitäminen
- liikenneturvallisuustyön painoarvon korostaminen päättäjille
- resurssien järjestäminen liikenneturvallisuustyöhön.

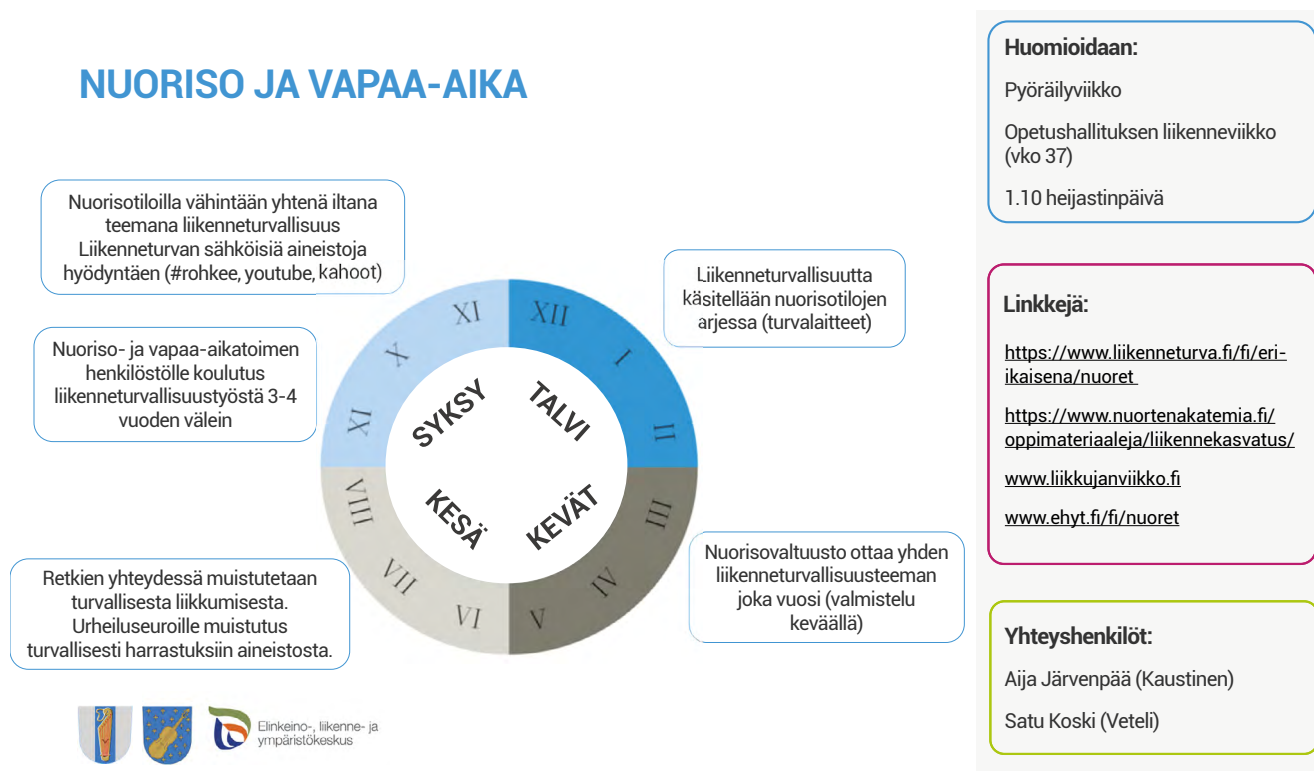

Kuva: Liikenneturvallisuustyön osapuolia, työkaluja ja toiminnan tavoitteita.

Liikennekasvatus ja viestintä

Liikennekasvatuksella tarkoitetaan liikenneturvallisuuteen vaikuttamista koulutuksen, valistuksen ja tiedottamisen keinoin. Tavoitteena on motivoida huomioimaan liikenneturvallisuus paremmin arjessa, parantaa kohderyhmän osaamista liikkua turvallisesti ja tilanteita ennakoiden sekä vaikuttaa näin liikennekäyttäytymiseen. Jokaiselle kansalaiselle tulee antaa riittävät tiedot, taidot ja valmiudet suoriutua liikenteessä ilman vahinkoja. Kunnilla on mahdollisuus tarjota elinikäistä liikennekasvatusta alkaen neuvoloista jatkuen katkeamatta vanhustyöhön saakka. Liikennekasvatussuunnitelma tarjoaa perustan tälle työlle kuvaamalla toimenpiteitä ja tarjoamalla tukevia aineistoja työn toteuttamiseen.

Kullekin hallintokunnalle on laadittu vuosikello, jossa liikenneturvallisuutta edistävät toimenpiteet on jaettu vuodenajoinnaksi toteutettavaksi. Vuosikello toimii apuna hallintokuntien tekemässä perustyössä. Kaikkia vuosikelloissa esitettyjä toimenpiteitä ei ole välttämättä toteuttaa, vaan hallintokunta voi itse päättää omien resurssien ja paikallisesti koettujen ongelmien mukaisesti toteutettavat toimenpiteet. Vaihtoehtoisesti vuosikelloon voi myös lisätä omia toimenpiteitä, sillä vuosikello toimitetaan muokattavassa Power Point-muodossa. Suunnitelma jaetaan kaikkien kuntien liikenneturvallisuusryhmien edustajien kautta hallintokuntaan.

Kuva: Esimerkki hallintokunnittaisesta vuosikellosta.

Vetelin kunnan liikenneturvallisuusryhmä:

- Tero Uusitalo (tekninen- ja ympäristötoimi, pj.)
- Jussi Mikkola (tekninen- ja ympäristötoimi)
- Hannu Jyrkkä (yleishallinto)
- Antti Tattari (yleishallinto)
- Maria Keltti-Heikkilä (sivistystoimi)
- Pinja Saarinen (sivistystoimi)
- Sari Torppa (eläkeläisjärjestöt)
- Virve Karhu (Soiten kuljetuspalvelukeskus)
- Heli Lintamo (Liikenneturva)
- Juha Koistila (Poliisi)
- Anne Peltoniemi (EPO-ELY)
- Teemu Kinnunen (Ramboll, siht.)

Liikenneympäristön parantaminen

Liikenneympäristön parantamisesta laadittiin toimenpideohjelma. Lähtökohtana oli kustannuksiltaan toteutuskelpoisten toimenpiteiden esittäminen havaittujen ongelmakohteiden parantamiseksi. Toimenpide-ehdotusten suunnittelussa pohjana oli työn aikana tehty nykytila-analyysi, jossa kartoitettiin ongelmakohteita ja vaarapaikkoja olemassa olevien lähtötietojen, onnettomuusanalyysin, asukaskyselyn, aloitetarkastelun sekä asiantuntijoiden kommenttien perusteella. Toimenpide-ehdotuksia työstettiin maastokäyntien ja esteettömyyskierrosten havaintojen perusteella ja suunnittelukokouksissa tarkennettiin toimenpideohjelman sisältöä yhteistyössä kunnan ja ELY-keskuksen kanssa.

Liikenneympäristön toimenpideohjelma raportoitiin toimenpidetaulukkona ja karttaesityksinä, jotka ovat erillisessä liiteaineistossa. Toimenpidetaulukon kirjattiin kohteen sijainti, toimenpide-ehdotuksen kuvaus, kiireellisyysluokka, kustannusarvio, toteutusta edistävä taho, laskennallinen henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemä maanteiden osalta, tieosoite sekä muita lisätietoja kohteesta. Vetelin kunnan alueelle on esitetty yhteensä 49 parantamiskohdetta, ja niihin 61 yksittäistä toimenpidettä. Toi-

menpiteiden yhteenlaskettu kustannusarvio on noin 3,35 miljoonaa euroa. Toimenpiteiden kustannusarvot ja kiireellisyysluokat ovat suuntaa antavia. Ne voivat muuttua esimerkiksi yleisen taloustilanteen vuoksi. Lisäksi osa toimenpiteistä vaatii tarkempaa jatkosuunnittelua.

Maanteiden toimenpiteiden laskennallinen henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemä on 0,08 onnettomuutta vuodessa. Toimenpide-ehdotuksista noin 40 % sijoittuu Vetelin katuverkolle, josta ei voitu vastaavasti määrittää henkilövahinko-onnettomuuksien laskennallista vähenemää. Toisaalta liikennemäärät ovat katuverkolla alhaisemmat kuin maanteilla, joten katuverkon toimenpiteiden laskennallinen vähenemä ei merkittävästi lisäisi yhteenlaskettua henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemää. Liikenneturvallisuustyössä painopiste tulee olla liikenneympäristön kehittämisen ohella myös tietosuutta lisäävissä ja turvallista liikennekulttuuria edistävissä toimenpiteissä, sillä liikenneympäristön riskeihin kohdistuvat parannustoimenpiteet eivät yksistään riitä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.

Taulukko: Toimenpide-ehdotuksien lukumäärä ja arvioidut kustannukset kiireellisyysluokittain.

Toimenpide-ehdotuksen vastuutaho	Kiireellisyysluokka 1 2021–2022		Kiireellisyysluokka 2 2023–2026		Kiireellisyysluokka 3 2027→		Ei kiireellisyysluokkaa		Kaikki toimenpiteet yhteensä	
	kpl	€	kpl	€	kpl	€	kpl	€	kpl	€
ELY-keskus	14	521 700	6	48 000	3	850 000	0	0	23	1 419 700
kunta	16	10 150	9	426 000	0	0	3	500	28	436 650
ELY-keskus ja kunta	2	2 000	2	31 100	5	1 461 000	0	0	9	1 494 100
muu	0	0	0	0	1	–	0	0	1	0
Yhteensä	32	533 850	17	505 100	9	2 311 000	3	500	61	3 350 450

Esimerkkejä liikenneympäristön parantamisen toimenpide-ehdotuksista:

- Yhdystiellä 18043 (Heikkiläntie) nopeusrajoituksen alentaminen (60 km/h → 50 km/h), liikenteen rauhoittaminen hidasteilla sekä selvitetävä mahdollisuutta kaventaa moottoriajoneuvoliikenteen tilaa ajoratamalausilla ns. kylätiekokeilujen mukaisesti.
- Valtatien 13 varrelle Kaustisen ja Vetelin välille yhdistetyn pyörätien ja jalkakäytävän rakentaminen olemassa olevan suunnitelman mukaisesti.
- Yhdystien 18045 (Siltalantie) ja Emäntäkouluntien liittymän ylityskohdan parantaminen korotetulla suojatiellä tai keskisaarekkeella sekä Välkky-tehostemerkkien asentaminen suojatielle.
- Valtatien 13 ja yhdystien 18045 (Siltalantie) liittymään väistötien rakentaminen pohjoisesta päin tulevalle ajosuunnalle.
- Vetelin liikuntakeskuksen ja kirjaston sisäänkäynneillä ovien muuttaminen liiketunnisteen tai avauskytkimen avulla automaattisesti avautuvaksi esteettömyyden parantamiseksi.

Jatkotoimenpiteet ja seuranta

Liikenneturvallisuussuunnitelman valmistuttua aloitetaan suunnitelman toteuttaminen käytännössä. Suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutuksesta ovat vastuussa useat eri tahot, kuten kunnan eri hallinnonalat ja yksiköt sekä ELY-keskus. Liikennekasvatusta ja viestintää toteutetaan eri hallintokunnissa yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Kunnan liikenneturvallisuusryhmä on avainasemassa suunnitelman viemisessä käytäntöön sekä kunnan liikenneturvallisuustilanteen ja esitettyjen toimenpiteiden toteutumisen seurannassa. Ryhmän aktiivinen toiminta ja säännöllinen kokoontuminen ovat tärkeää työn jatkuvuuden kannalta. Ryhmä pystyy monin tavoin edistämään suunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä. Ryhmän toimintaa on tuke- massa ja aktivoimassa Liikenneturvan asiantuntija- jäsen.

Liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet vaativat myös henkilötyötä ja rahoitusta. Sen vuoksi suunnitelmaa kannattaa käsitellä ja tarpeen mukaan hyväksyttää kunnassa niillä tahoilla, jotka päättävät toimintaresursseista. Suunnitelman esittely lisää myös päättäjien ymmärrystä liikenneturvallisuustyöstä sekä tuo sille painoarvoa ja näkyvyyttä. Liikenneturvallisuustyötä voidaan edistää myös huomioimalla liikenneturvallisuus suunnitelmissa ja asiakirjoissa, jotka ohjaavat kunnassa käytännön työtä ja toimintaresursseja.

Suunnitelman valmistuttua:

- Liikenneturvallisuussuunnitelma käsitellään ja hyväksytään kunnanhallituksessa sekä saatetaan tiedoksi kunnanvaltuustoon.
- Liikenneturvallisuussuunnitelman aineistot kootaan kunnan internetsivuille.
- Liikenneturvallisuusryhmä käynnistää toimintansa ja sopii yhteiset toimintatavat.
- Suunnitelmasta tiedotetaan kunnan organisaatiossa kaikilla hallinnonaloilla sekä paikallisen median kautta asukkaille ja yrityksille.
- Liikenneturvallisuustavoitteet huomioidaan ja liitetään kunnan muihin suunnitelmiin.
- Kunnan henkilöstö sekä sidosryhmät sitoutetaan suunnitelman toteuttamiseen.
- Käynnistetään kunnan liikenneturvallisuussuunnitelman toteutumisen sekä kunnan liikenneturvallisuustilanteen seuranta.

Lisätietoja:

Tero Uusitalo, Vetelin kunta

Anne Peltoniemi, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

Lauri Vesanen, Ramboll Finland Oy

Aineistot ladattavissa:

<http://www.veteli.fi/tekninentoimi/kadut-ja-liikenne/>

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus
Alvar Aallon katu 8
PL 156, 60101 Seinäjoki
puh. 0295 027 500
www.ely-keskus.fi/ely-etela-pohjanmaa

www.ely-keskus.fi